

דפים לז – לח

ס. א. מהם המקורות לכך שקרבנות שדמם ניתן על מזבח החיצון, אם נתן מתנה אחת על המזבח – כיפר, ולדברי בית שמאי בחטאת שתי מתנות?

ב. האם מצאנו דמים שחציים ניתן בעליונו של מזבח וחציים למטה?

ג. חטאת חיצונית שחישב מחשבת פיגול באחת ממתנותיה – מה דינה?

ד. באלו דינים שוות המתנות האחרונות שבחטאת חיצונית למתנה הראשונה, ואלו דינים הן דומות לשיירי הדם?

א. בשאר הקרבנות מלבד חטאת, למד תנא דברייתא שבמתנה אחת כיפר מודם זבחיך ישפך. ושאר תנאים שלמדו מן המקרא הוזה דברים אחרים, סוברים כבית הלל שחטאת שנתנה במתנה אחת – כיפר (כדלהלן) ולמדים שאר הקרבנות מחטאת.

הרמב"ם הביא קרא ד'ודם זבחיך ישפך' הגם שהביאו גם לדינים אחרים, כי כן דרכו בכ"מ להביא הלימוד הפשוט בעיניו (כס"מ ועוד).

בחטאת חיצונית – לבית הלל, מתנה אחת מעכבת. ואמר רב הונא שדרשו מקרנת, קרנת, קרנות – הרי ארבע; שלש למצוה ואחת לעכב, שאין לומר כולן למצוה – דכפרה בכדי לא אשכחן. אבעית אימא, כיון שהמקרא מורה על שש והמסורת על ארבע הועילו שניהם וכאילו כתוב חמש פעמים, ארבע למצוה וקרן אחת שנה עליה הכתוב לעכב. תנא דברייתא למד משלש פעמים וכפר שנאמרו בחטאות חיצוניות, שאפילו חסר שלש מתנות – מועיל.

בית שמאי דרשו משלש 'קרנות' כאילו כתיב שש פעמים [שלשיטתם יש אם למקרא] – הרי שנה הכתוב על שתי קרנות, לעכב.

ב. לא מציינו מתנות דמים שחציין למעלה וחציין למטה במקום אחד; –

הזאות דם פר יוהכ"פ, אינן מכוונות למעלה ולמטה מחציו של מזבח (אמנם משמע שאם יצאו חציין למעלה וחציין למטה לית לן בה, אבל אין הקפדה בדבר אלא כל המזבח כשר).

בשאר חטאות פנימיות היו הזאות על קרנותיו וגגו של המזבח ולא למטה. ואמנם יש בהן שפיכת שיירים על היסוד [ולפי דעה אחת היא מעכבת בחטאות פנימיות כשאר מתנות] – אך זו היתה במזבח החיצון ולא במקום אחד עם שאר מתנות.

חטאות חיצוניות של בהמה – דמם ניתן למעלה [ואמנם השיריים נשפכים ליסוד המזבח, אבל אין שפיכתם מעכבת הלכך אינם בכלל מתנות הדם. לפרוש רבנו תם, יש תנא הסובר ששיירי חטאות חיצוניות מעכבים. וקשה לפי"ז הא אשכחן מתנות שחציין למעלה וחציין למטה. כן הקשו התוס' להלן לט].

שאר הקרבנות [מלבד עולת העוף] – זריקת דמם למטה.

ג. המחשב מחשבת פיגול באחת ממתנות החטאת החיצונית; לבית הלל אינו פיגול אלא אם חישב בראשונה, שהיא לבד המתירה. ולבית שמאי – בשתיים הראשונות.

לפרש"י אם חישב באחת אינו פיגול לבית שמאי, מפני ששתיהן מתירות ואין מפגלין בחצי מתיר. והתוס' צידדו לדייק מהתוספתא שדוקא אם נשפך הדם לאחר מתנה אחת סוברים ב"ש שלא פיגל במחשבתו הראשונה, שהרי לא קרבו כל מתיריו. אבל אם נתן מתנה שניה כתיקונה – פיגל בראשונה, שמפגלים בחצי מתיר.

- ד. הדינים המשותפים למתנות אחרונות ולמתנה ראשונה:
 זרק בחוץ (את הדם שנשאר לאחר מתנה ראשונה) – חייב. [ולרבי נחמיה, אף שיירי הדם שהקריבם בחוץ – חייב];
 אינן נעשות בליה, שהדם נפסל בשקיעת החמה ושוב אי אפשר ליתנו על המזבח.
 בספר חזון איש (לקוטים סו"א) כתב שהוא הדין בשייריים, דלא כמש"כ בלקוטי הלכות ששייריים אינם נפסלים אלא בעלות השחר (וכן כתב להוכיח בקה"י כט, ב מהירושלמי);
 אסורות בזרים ואם זרק חייב מיתה (רש"י).
 א. נראה פשוט שהוא הדין לבעלי מום ולשאר פסולי כהונה (מנחת חינוך רפח, ו).
 ב. כתב החזו"א (לקוטים א) שנראה שגם בשייריים יש דין זרות;
 נעשות בכלי שרת בלבד; על קרנות המזבח; ניתנות באצבע;
 נפלו על הבגד – טעון כיבוס. כן אמר רב פפא, ולמסקנא ראייתו נדחתה (ערש"י ותוס'). ואולם רבינא פרש הברייתא כמותו (להלן לט). [לר' נחמיה – אף דם הראוי לשייריים שניתז על הבגד – מטעין כיבוס];
 הדם נשאר בכוס שנתן ממנה מתנות אחרונות – דינו כשייריים של מתנה ראשונה, וטעון שפיכה על היסוד.
 הדינים ששוו בהם מתנות אחרונות לשייריים:
 באות לאחר מיתת הבעלים (לפי שאין שם חטאת גמורה עליהן להיות כחטאת שמתו בעליה. רש"י).
 אינן מתירות הבשר – שכבר הותר במתן ראשון.
 אינן פוסלות במחשבה, כפיגול וכו'.
 נכנס הדם להיכל לאחר מתנה אחת – אין כאן פסול, שאין פסול זה אמור אלא בדם הראוי לכפרה.

דף לט

- סא. א. מה דינם של שיירי הדם הטעונים שפיכה ליסוד, לענין ההלכות דלהלן: העלאתם בחוץ; כיבוס בגדים; פסול מחשבה; עיכוב כפרה – בחטאות חיצוניות ופנימיות?
 ב. מה דין דם שנדחה, הנשפך לאמה – לענין אותם דברים?
 א. דם חטאות החיצוניות הראוי להישפך ליסוד, המעלהו בחוץ – פטור. ורבי נחמיה מחייב (ע"ע להלן קיא. ובמפרשים);
 אין בו דין כיבוס בגדים אם ניתז על הבגד, ולא פסול מחשבה, ואינו מעכב הכפרה.
 ואפילו לר' נחמיה אינו מעכב (רש"י ותוס'). ולפרוש רבנו תם, לריו"ח (ק"ב) בשיטת רבי נחמיה מעכב כפרה.
 ולענין כיבוס, בתחילה רצו לומר שלרבי נחמיה טעון כיבוס, ודחו ההוכחה.
 בחטאות פנימיות, ישנה דעה ששפיכת שייריהם מעכבת, ולפיה מחשבה מועלת בהם והבגד טעון כיבוס. אבל לדעת הסוברים שאין שפיכת השייריים מעכבת (וכן סתמה המשנה להלן מז), דינן כבחטאות חיצוניות.
 ב. דם שנדחה ודינו להישפך לאמה היוצאת מהמקדש – אין בו כל הדינים הנ"ל.
 סב. אלו מהדברים דלהלן מעכבים כפרת הקרבן, ואלו אינם מעכבים? –
 מתנות דם של חטאות פנימיות ושל שעירי רגלים וראשי חדשים; שפיכת שירי הדם שלהם; סמיכה על קרבנם.